

Chats inclusief antwoorden n.a.v. Webinar 'Van het aardgas af in de bestaande bouw! Maar hoe dan?'

Presentatie Rik Molenaar 'Omschakeling naar Bodemenergie in de bestaande bouw'

First name	Surname	Chat relative	Chat message
Youri	Haasbroek	00:19:21	Had het technisch gezien zin om een lage temperatuur bron in te voeden op hoge temperatuur stadswarmte? <i>Ja, met aquathermie kan een bestaand stadsverwarmingsnet goed Antwoord verduurzaamd worden.</i>
Arno	van der Laa	00:20:17	het zijn dus allemaal collectief gestookte installaties? <i>In het voorbeeld dat tijdens de presentatie behandeld is wel, uiteraard Antwoord zijn er ook voldoende voorbeelden van individuele oplossingen.</i>
John	Bakker	00:23:40	Is in dit webinar ook aandacht voor kleinschalige projecten. Bijv. in onze straat plan: gezamenlijke bodembron icm warmtepompen? <i>Antwoord Ja, zie de laatste presentatie van Gertjan</i>
Ad	Uijterwaal	00:24:44	Wat is kans dat warmte-koude opslag, "klimaatverandering" in de ondergrond veroorzaakt? <i>Deze vraag is beantwoord na de presentatie, kort samengevat: Antwoord verwaarloosbaar klein.</i>
Sebastiaan	Knepper	00:25:52	Komen de WKO-putten in de openbare ruimte? Hoe is de afdeling openbare ruimte van de gemeente hierbij betrokken? <i>Deze vraag is beantwoord na de presentatie, kort samengevat: WKO- Antwoord putten kunnen zowel op eigen als openbare grond komen, in dat laatste geval is de afdeling openbare ruimte daarbij betrokken.</i>
Ted	Peters	00:26:46	Bronnen kunnen niet overal in NL, helaas. Dat moet wel in overweging meegenomen worden. Dan is lucht-water een voor de hand liggende oplossing. <i>Antwoord Correct</i>
Ton	Knaapen	00:27:00	gebruik je het systeem ook om te koelen in de zomer? (en zo warmte terug te voeren in de bodem) <i>Het liefst wel, echter dan moet wel het afgiftesysteem in het gebouw of Antwoord de woning daarvoor geschikt zijn (bijvoorbeeld vloerkoeling of koeling van ventilatielucht in de centrale luchtbehandelingskast).</i>
Ad	Uijterwaal	00:27:15	Op de daken PVT-panelen? E- en W- voorziening in een klap! <i>Dat kan inderdaad ook, dat is op dit moment echter wel een Antwoord kostbaardere oplossing dan droge koelers.</i>
Martin	Buil	00:27:34	Met droge koelers is bijna geen warmte te laden in de WKO. En door het verwarmen van tapwater is de onbalans (te veel koude in de bodem) <i>Dat valt met de huidige zomers wel mee, daarnaast kunnen de droge Antwoord koelers ook direct ingezet worden als warmtebron voor de warmtepomp in het tussenseizoen.</i>
Tom	Kolenberg	00:29:39	Is voor een wat ouder huis (wel redelijk goed geïsoleerd) een hoog temperatuur warmtepomp een betere oplossing en

			hoe zit het met het electra verbruikt van een hoog temp warmtepomt tov een warmtepomp een lagere afgifte temp? <i>Deze vraag is beantwoord na de presentatie, kort samengevat: dat kan een prima oplossing zijn, het elektraverbruik is wel wat hoger.</i>
Martin	Buil	00:30:05	Ik hoor steeds de geluidsoverlast. Maar een warmtepomp in de woning levert nagenoeg geen geluid op. <i>Dit gaat om collectieve warmtepompen voor de hele flat onder één woning, die produceren wel degelijk veel geluid.</i>
Ton	Knaapen	00:30:53	volgens mij maakt een gasketel meer lawaai <i>Antwoord Volgens mij niet.</i>
Jaap	Veerkamp	00:32:08	belangrijk punt. Wij krijgen een grote luchtwarmtepomp op het dak van onze flat. dat geeft zorg over geluid en trillingen <i>Daar zal rekening met gehouden zijn in het ontwerp en tijdens de uitvoering, met goede maatregelen kan overlast van geluid en trillingen voorkomen worden.</i>
Joeri	Faasen	00:32:26	hoe wordt de bodem geschiktheid beoordeeld? <i>Deze vraag is beantwoord na de presentatie, met behulp van een geohydrologisch vooronderzoek.</i>
John	Bakker	00:36:10	Mentimeterfunctie zit ook in webinarageek, dan worden de resultaten realtime zichtbaar voor kijkers
Arno	van der Laa	00:36:57	wie is eigenaar van het systeem (oa ivm onderhoud)? <i>Dat is de energie-exploitant die het systeem zal gaan ontwerpen, realiseren en exploiteren.</i>
Martin	Buil	00:37:28	De mogelijkheid voor over te stappen naar een eigen luchtwarmtepomp levert een vorm van concurrentie op. Als die er niet is kan de expoloitant vragen wat hij wil. En de warmtewet staat extreem hoge kosten mogelijk. <i>Correct, met uitzonderling van de extreem hoge kosten van de warmtewet.</i>
Ton	Knaapen	00:38:22	In Best staan 2 appartementgebouwen De Willem en de Zwijger die gebruik maken van bodem energie, misschien iets om te kijken hoe dat hele proces is verlopen, <i>Antwoord Bedankt voor de tip.</i>
Ad	Uijterwaal	00:41:51	Met 1,5 graad in de atmosfeer opwarming van de atmosfeer zijn we niet blij. 2 tot 4 graden in de ondergrond klinkt dan geen beperkte verandering. <i>Dat is absoluut niet met elkaar te vergelijken, 1,5 graad opwarming in de atmosfeer is overal, de 2 tot 4 graden bodemverandering (netto 0 graden verandering) is zeer lokaal alleen onder het project.</i>
Ruud	Kwant	00:43:57	Er vindt al langer onderzoek plaats naar hoge temp opslag van boven de 50 graden. Dan is 4 graden niet zo'n groot verschil denk ik. <i>Antwoord Correct, dat onderzoek richt zich echter wel op de diepere bodemlagen.</i>
mohamed	el Majjaoui	00:44:26	Hoe zit het met registratieplicht voor wat betreft collectieve gesloten bodem energie systemen, met een vermogen van 70en onder 70 kw <i>Gesloten bodemenergiesystemen onder 70 kW zijn meldingsplichtig (bij de gemeente), boven de 70 kW zijn deze vergunningsplichting (bij bevoegd gezag zoals bijvoorbeeld de omgevingsdienst)</i>
Saskia	Dane	00:44:33	En lokaal is ook wat anders dan globale opwarming.

- Antwoord Inderdaad.*
- Sebastiaan Knepper 00:45:51 Mohamed, tot zover mij bekend is ieder bodemenergiesysteem verplicht om te registreren sinds 2013.
Met vermogens onder de 70 kW is de gemeente het bevoegd gezag en daarboven vaak de provincie.
- Antwoord Zie antwoord hierboven.*
- Jm Schuttema 00:47:15 alleen collectieven moeten bemeterd worden een woning met een eigen bron onder de 70kW bobemvermogen zijn vergunninghoudend
Wel of geen bemetering is andere wetgeving, de vraag ging over melding of vergunning, zie antwoord hierboven.
- Jm Schuttema 00:47:43 zijn niet vergunninghoudend bedoel ik
- Jaap Piet 00:49:58 De warme zomer gaf zeker wel de mogelijkheid om de warme bron extra te laden met een Dry Cooler.
- Antwoord Correct.*
- Ton Knaapen 00:51:12 Het omgekeerde is ook waar als de individuele oplossing beter is dan de collectieve
Individueel kan inderdaad ook een goede oplossing zijn, hoe lager de warmtevraag per m2 gebied hoe aantrekkelijker een individuele oplossing zal worden.
- Antwoord*
- Arno van der Laa 00:51:34 het gaat er natuurlijk om om mensen te verleiden. Dus afdwingen is geen goede manier om draagvlak te krijgen.
- Antwoord Eens, verleiden is beter dan dwingen, het was een prikkelende stelling....*

Chats Presentatie van Marjolein Dieperink 'Juridische aspecten warmteprojecten'

- Ruud Kwant 01:08:51 gaat publieke financiële participatie nu van de baan in de wcv/ Ik dacht dat Jetten een draai had gemaakt
*het is van belang een goed onderscheid te maken tussen publieke financiële participatie en publieke netten (ovk. Gas- en elektriciteitsnetten). Er wordt momenteel nog over verschillende samenwerkingsvormen nagedacht; hierover is nog geen besluit genomen. Die ook de Kamerbrief van 15 juli en de interne beleidsnotities:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/07/15/voortgang-wet-collectieve-warmtevoorzienig>*
- A Laan 01:09:48 Interessant interview mbt deze vraag:
<https://open.decorrespondent.nl/13680/power-to-the-people-geef-de-energiemarkt-terug-aan-de-burger/3510566730000-78b9be05/app-open>
- A Laan 01:09:49 open
- Arno van der Laa 01:15:25 hoe kun je als gemeente burgerinitiatieven een voorkeurspositie bieden bij het aanleggen van een warmtenet?
*Hiervoor zijn twee routes: er zal worden voorzien in een instrument om ook als er een warmtebedrijf is aangewezen, voor lokale netten een uitzonderingspositie te regelen, tot max 1500 aansluitingen. Een andere mogelijkheid is - uitgaande van het wetsvoorstel uit juni 2020 - dat een warmtebedrijf (dat wil worden aangewezen als warmtebedrijf), samenwerkt met een lokaal initiatief.
Ik ook. We kunnen niet eerder starten met aardgasvrije wijken totdat de nieuwe Warmtewet van kracht is*
- Chantal Goos 01:18:59

Dat kan zeker. Bijvoorbeeld o.g.v. een privaatrechtelijke concessie. Die komt dan volgens het overgangsrecht onder het regime van de WCW te vallen, zodra die in werking treedt.

Ad	Uijterwaal	01:20:55	<p>Kun je gebruik maken van de zorgplicht, om alle partijen die nu donders goed (kunnen) weten, dat gebruik van hernieuwbare energie noodzakelijk is, partijen uit hun "we doen niet meer dan verplicht is" te halen?</p> <p><i>ja, daar kan een beroep worden gedaan, maar vergt nog wel een belangenafweging door de rechter. Zie verder de beantwoording van deze vraag tijdens het webinar.</i></p>
Ruud	Kwant	01:35:22	<p><i>Bovendien hebben gemeenten niet de realisatiekracht</i></p>
Pieter	Kwantes	01:36:41	<p><i>Klopt, maar de Eneco's van deze wereld zijn ook niet zalig makend.</i></p>
Ruud	Kwant	01:37:04	<p><i>Eens Pieter ;-)</i></p>
mohamed	el Majjaoui	01:50:32	<p><i>Sebastiaan Knepper . klopt niet. zou je graag bij willen praten hierover</i></p>
Kristien	Lefeber	01:54:10	<p>Worden in de omgevingsplannen reservatiezones voor het warmtenet aangeduid? Zijn hiervoor standaard bepalingen beschikbaar?</p> <p><i>het is inderdaad de bedoeling dat een warmtenet in het omgevingsplan kan worden opgenomen, in vermoed als functie. Ik heb hierover een tijd geleden een vraag gesteld naar het uitvoeringsbureau van de Omgevingswet en toen waren er nog geen standaardbepalingen beschikbaar. Er is wel een staalkaart die ook ingaat op de warmtetransitie.</i></p>
Ruud	Kwant	01:57:30	<p>Geldt dit ook voor bestaande bouw ?</p> <p><i>ja, de WCW gaat ook gelden voor de bestaande bouw.</i></p>

Chats Presentatie Gertjan de Joode 'Praktijkvoorbeeld en ervaring met Zeer Laag Temperatuur Warmtenetten in de bestaande bouw'

Peter	Driessen	02:00:59	<p>ZLT projecten zijn mi zeer gevoelig voor interne corrosie en daarmee verstoppingen</p> <p><i>ZLT projecten zijn zeker niet (meer of minder) gevoelig voor interne corrosie, dan LT, MT of zelfs HT-netwerken, echter de beheersing van de waterkwaliteit (continue monitoring en/of jaarlijkse monsternamen i.c.m. een juiste waterbehandeling) maakt het medium in het netwerk beheersbaar.</i></p>
Ruud	Kwant	02:01:07	<p>waar staat 5 g voor ?</p> <p><i>5g staat voor 5de generatie. Zie bijgaand schema voor een overzicht van de evaluatie van warmtenetten.</i></p>
Jaap	Piet	02:03:17	<p>Kan ZLT in combinatie met een CO2 warmtepomp werken?</p> <p><i>Ja, de ZLT is in principe laag genoeg om de warmtepomp als 'standaard' warmtepomp te laten werken. In subkritisch bedrijf (onder 31 oC verdamper intrede) werkt deze installatie als een warmtepomp, zij het met hogere drukken. Boven 31 oC start het transkritische bedrijf.</i></p>
anton	vlooswijk	02:03:57	<p>ZLT en LT zijn vaak van PE, materiaal is niet zuurstofdiffusie dicht, wat is jullie ervaring met vervuiling/corrosie en oplossing daartoe?</p> <p>zie ook antwoord op vraag 1</p>
Frank	DorÄ"l	02:06:11	<p>Is lage temperatuur laagwaardige warmte?!</p>

Ja (Z)LT is laagwaardige warmte die beperkt direct kan worden toegepast. Vaak zal opwaarderen van deze laagwaardige warmte noodzakelijk zijn.

aanpalende voordelen. je respecteert iedere aansluiting in haar eigen ambities. - individuele e/of collectieve aansluiting- wel / niet vooraf isoleren, cq warmte vraag terug brengen- wel / niet naar een LT afgifte- wel / geen koeling- momentum voor het aansluiten geeft meer tijd /

Leon van Bohem 02:07:31

Inderdaad, geheel juist.

Ton Knaapen 02:08:41

wat zie je als natuurlijke bron?

Natuurlijke bronnen zijn ook hernieuwbare bronnen. Aquathermie (TEO, TEA of TED) maar ook zonthermisch of zo daar mogelijkheden voor zijn (ventilatie)lucht.

mohamed el Majjaoui 02:13:42

flatgebouw Kennedyflat, betreft het een collectief gesloten systeem of een open bodem energie systeem?

Dit betreft een collectief systeem op cascade lucht-water warmtepompen.

Kunnen gezamenlijke woningeigenaren in een straat ook gezamenlijk het initiatief nemen voor een zlt-netwerk met individuele

John Bakker 02:27:24

opwaardering/warmtepomp?

Jazeker, dat zal natuurlijk wel overleg vergen met stakeholders (gemeente, waterschap of hoogheemraadschap e.d. maar er zijn voorbeelden van burgerinitiatieven met ZLT netwerken met individuele opwaardering

